

Informasjonsskriv om dysleksi

Dette er et noe lengre informasjonsskriv for elever og foresatte til elever med dysleksi. I tillegg er det utarbeidet en kortversjon med det viktigste innholdet i en Power point-presentasjon som vi anbefaler. Den inneholder også «bruksanvisninger» for ulike hjelpemidler. Denne finner dere på skolens hjemmeside under Iveland kommune eller i skolens Visma-løsning.

Elever med dysleksi trenger et opplæringstilbud som både fremmer lese- og skriveferdigheter og kompenserer for vansker. Dysleksi er en vanske som ikke går over, og elevene vil ha stor nytte av å tillære seg og bruke strategier og gode hjelpemidler så tidlig som mulig.

Alle elever på Iveland skole har enten en iPad, Chromebook eller pc som hjelpemiddel og verktøy. Dette gir tilgang til ulike læringsressurser og digitale hjelpemidler.

Iveland skole ønsker å skape gode og inkluderende læringsmiljøer, og digitale enheter til alle elevene er et godt ledd i dette arbeidet og gir elever med dysleksi tilgang til lese- og skrivestøtte uten at de trenger å skille seg ut.

Den digitale enheten kan gi støtte til læring gjennom film og bilder og avhjelpe vansker ved å gi tilgang til tastatur (skrivemotoriske vansker), forstørring av tekst, retteprogram, opplesning av tekst og diktering og digitale lærebøker. Ved hjelp av ulike apper og programmer gis elevene mulighet til å uttrykke sin kunnskap på ulike måter, ikke bare gjennom tekst.

Avhengig av klassetrinn/digital enhet, har elevene tilgang til ulike apper som kan gi ekstra støtte eller mulighet til å uttrykke sin kunnskap f.eks. gjennom lyd/taleopptak, bilde og film. Denne listen er ikke utfyllende, og vi ser stadig at det dukker opp nye apper/muligheter som kan være aktuelle å ta i bruk i skolesammenheng. Elever med dysleksi og foresatte bør alltid være på utkikk etter nye verktøy som dukker opp og som kan gjøre hverdagen lettere.

Digital lese- og skrivestøtte:

Elever med påvist dysleksi har rett på lese- og skrivestøttende programvare. Midt-Ager PPT har de siste årene anbefalt IntoWords, og de fleste av våre elever med dysleksi har derfor fått innvilget dette. I tillegg finnes et mye brukt program som heter Lingdys, som nå i noe større grad anbefales. Se mer på Statped: [Utvidet skrivestøtte | statped.no](http://utvidet.skrivestotte|statped.no)

Både IntoWords og Lingdys er programmer/apper som fungerer på både iPad, Chromebook, pc og telefon, og er utviklet for å gi ekstra støtte til elever med lese- og skrivevansker. De gir tilgang til lyd støtte mens en skriver, forslag til ordfullføring og neste ord, ordforklaring og støtte til å oversette ord mellom ulike språk. Når du har skrevet ferdig en tekst kan du få den lest høyt og på den måten sikre at det er god sammenheng og flyt. Appene har et tastatur som kan brukes også i andre apper. Dette gjør støttefunksjonene tilgjengelige også når du skriver i andre apper på læringsbrettet. Det er også funksjoner som lar deg ta bilder av tekst og gjøre en tekstgjenkjenning slik at den kan leses høyt med talesyntese.

Vi erfarer og ser i praksis at mange elever synes lese- og skrive støtteprogrammene blir for avanserte og mer enn de har bruk for. Innebygde hjelpeprogrammer som "engasjerende leser", dikteringsfunksjonen i Word, Office Lens og tekstopplesing vil for mange være god nok hjelp i daglig skolearbeid, og lettere å håndtere. Vi anbefaler derfor at elever med dysleksi i utgangspunktet benytter seg av de enkle verktøyene som er tilgjengelige for alle.

Digitale lærebøker:

Elever med dysleksi har rett til å låne lydbøker. De kan låne og spille av både lærebøker og skjønnlitteratur i appen Lydhør. Det er skolen som gir tilgang og det er gratis å låne. Se mer på: [Lydhør – hør lydbøker på mobil og nettbrett | statped.no](https://statped.no)

Når skolen melder eleven inn til Statped skolelydbok, oppgir vi en av foreldrenes mobiltelefonnummer som er oppført i Visma FLYT skole og elevens skole-e-postadresse. Det blir da sendt lånenummer og pin-kode til foresattes telefonnummer og elevens e-post. Dette må benyttes for å komme i gang med appen. Skolen mottar ikke pin-koden. Foreldrene kan videreformidle pin-kode til skolen hvis dere ønsker det. Målet er å lære eleven å laste opp bøkene selv. Skolebøker lastet opp for et skoleår forsvinner 1. juli etter at skoleårets slutt.

NLB har i tillegg en egen app for leselyst som heter Maneno for de yngste elevene.

[Lydhør](#)

[Maneno](#)

I noen tilfeller kjøper skolen inn lærebøker som er omgjort til digitale bøker av de ulike forlagene. Da kjøper vi inn egne lisenser til de elevene som har behov for disse bøkene. Dette avgjøres på skolen, og det er viktig at de benyttes av elevene.

Samlinger for elever med dysleksi:

Det kan være krevende for elever å ha dysleksi. Både skolen og hjemmet kan hjelpe eleven ved å anerkjenne det elevene strever med, gi råd og ha motiverende samtaler. Skolen vil tilby elevene samling i grupper med andre elever med dysleksi. Dette vil være samtaler rundt utfordringer, tilrettelegginger, motivasjon, erfaringsdeling, opplæring i spesielle støtteprogram og lignende. Dysleksi alene vil i de fleste tilfeller ikke være grunnlag for at eleven har behov for å motta spesialundervisning på skolen.

Nasjonale prøver:

Elever som har spesialundervisning kan få fritak fra nasjonale prøver i de ferdighetene som elevene har spesialundervisning i. Hvis ditt barn ikke mottar spesialundervisning, skal alle nasjonale prøver gjennomføres. Det vil likevel legges ekstra til rette for elever med dysleksi i form av opplesning og lenger tid på gjennomføring av prøvene.

Andre prøver:

Tiltak skal tilpasses slik at eleven kan få vist kompetansen sin, men må ikke føre til at eleven får fordeler fremfor andre elever. Eksempler på tilrettelegging: Bruke PC/Ipad med stavekontroll, ordbokfunksjon og talesyntese (f.eks IntoWords), utvidet tid, muntlig prøver istedenfor skriftlig, sekretærhjelp, få lest opp oppgaver, mindre gruppe.

Ungdomsskole:

Foreldre kan be rektor om fritak fra vurdering med karakter fra 8. trinn i skriftlig norsk sidemål. Begrunnelse på hvorfor fritak er ønskelig må også være med. Dette kan sendes pr mail. Rektor lager enkeltvedtak som sendes hjem.

Fritak fra vurdering med karakter betyr ikke at eleven skal fritas fra undervisning i faget eller deler av faget. Eleven skal følge undervisningen og få en vurdering, men ikke i form av tallkarakter.

Elever som er fritatt fra vurdering med karakter i fag som blir avsluttet med eksamen, skal ikke delta i eksamen i faget. Har du søkt om fritak fra karakter, vil fritak fra eksamen også stå i enkeltvedtaket. Hvis eleven blir trukket ut i eksamen i norsk, betyr dette at begge eksamensdagene gjennomføres på norsk hovedmål.

Fritak fra karakter og konsekvenser ved innsøking til videregående skole.

- Når elever søker videregående skole regnes det et gjennomsnitt av karakterene. Når elever har fritak fra karakter i et fag, blir ikke dette faget medregnet i gjennomsnittet. Et fritak vil ikke gå

utover elevens gjennomsnitt. På vitnemålet vil det stå «Fritatt» i de fagene man har fritak for vurdering med karakter.

- Dersom eleven ikke har fritak fra vurdering med karakter, og lærer ikke har grunnlag til å sette en karakter, vil eleven få «IV» (ikke vurderingsgrunnlag) på vitnemålet. Denne karakteren regnes som en del av gjennomsnittet med verdi 0. Elevens snitt vil dermed bli lavere.

Tilrettelegging på eksamen: Rektor avgjør dette etter søknad fra foreldre, der det må stå hva slags tilrettelegging det søkes om. Tiltak skal tilpasses slik at eleven kan få vist kompetansen sin, men må ikke føre til at eleven får fordeler fremfor andre elever. Eksempler på tilrettelegging ved eksamen: Bruke PC/Ipad med stavekontroll, ordbokfunksjon og talesyntese (f.eks IntoWords), utvidet tid, muntlig eksamen istedenfor skriftlig, sekretærhjelp, få lest opp eksamensoppgaver, mindre gruppe.

Alle elever kan benytte pc med IntoWords/Lingdys/ på eksamen. De har også tilgang til Ordnett, en digital ordbok. Dette trengs det ikke søkes om. Les mer:

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724/KAPITTEL_4-5#§3-32

Tilskudd fra NAV til innkjøp av PC og utlån av programvare:

Alle elever på Iveland skole får utdelt en digital enhet, og har dermed i utg.pkt. Ikke behov for å søke NAV om støtte til å kjøpe iPad/Chromebook/PC. Noen elever opplever likevel at en annen enhet enn den de har på skolen er bedre for dem. Da kan det søkes om tilskudd til PC og utlån av lese- og skrivestøtteprogrammer fra NAV – Hjelpemiddelsentralen. Foreldre kan henvende seg til skolen for å få hjelp til søknad. Hjelpemiddelsentralen har den siste tiden avslått søknader fra elever som kommer fra kommuner som har læringsbrett eller PC til alle elever.

Ønsker du å lære mer om dysleksi?

Dysleksi Norge er en interesseorganisasjon for alle med lese- og skrivevansker, matematikkvansker og språkvansker. De gir tilbud om rådgivning, kurs, informasjon og har aktive lokallag. For mer informasjon: [Hjem - Dysleksi Norge](#)
Søk «dysleksi» på Statped sine sider: [Statped | statped.no](http://statped.no)

Skolen har utarbeidet egne rutiner for å avdekke og følge opp elever som får påvist dysleksi. Disse finner du på skolens hjemmeside og i Visma. Vi har også en egen dysleksikontakt, som er en lærer med nedsatt undervisning for å kunne støtte lærere og elever noe ekstra i forbindelse med dysleksi. Det kan f.eks. være som gruppeundervisning til elever om lesestrategier eller bruk av hjelpemidler, eller ved observasjon og tilbakemelding på opplæring i klasserommet.

Ta gjerne kontakt med skolen hvis det er noe du lurer på eller noe er uklart.

Iveland 13.06.23

Ole Kristen Hægeland
Rektor